

Elektroninės sveikatos paslaugos: dėmesys pacientui ir efektyvesnis gydytojų darbas

SAULĖ MARCINKEVIČIŪTĖ

Šūsnyš popierių ir juos pildantys gydytojai, – taip iki šiol atrodė Vilniaus miesto klinikinės ligoninės ir Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės specialistų kasdienybė. Daug brangaus laiko gydytojai sugaišdavo ranka pildydami medicininius dokumentus, todėl pacientams tiesiog nebuvo galimybės skirti pakankamai laiko. Vis dėlto netrukus gydytojai galės lengviau atsikvėpti ir sutelkti visą dėmesį į savo ligonius.

Iki gegužės 31 dienos planuojama įgyvendinti projektą „E. sveikatos paslaugų gyventojams ir pacientams kūrimas VŠĮ Vilniaus miesto klinikinėje ligoninėje, VŠĮ Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje“, o tada visa popieriuose kaupia informacija apie pacientą bus įkelta į bendrą elektroninę sistemą.

Kaip pasakoja Vilniaus miesto klinikinės ligoninės direktorius dr. Narimantas Markevičius, įgyvendinant projektą bus sukurta interaktyvi elektroninė paslauga „Pacientų medicininės sveikatos istorijos duomenų kaupimas, saugojimas ir pateikimas elektroniniu būdu pacientams ir SPĮ specialistams“. Ši paslauga bus integruota su Nacionaline elektronine sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacine sistema (ESPBI) bei jos posistemėmis: E. receptu ir Nacionaline medicininė vaizdų duomenų baze (MedVAIS).

Be to, jau kuriamos ir elektroninės sveikatos paslaugos sąsajos su Privalomojo sveikatos draudimo informacine sistema (SVEIDRA), Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba („Sodra“), Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba (NDNT) ir Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registru (DPSDR).

Mažiau biurokratijos ir daugiau dėmesio pacientui

N. Markevičiaus teigimu, abiem ligoninėms šis projektas atneš daug laukiamų pokyčių: „Projekto tikslas – sudaryti sąlygas gyventojams ir pacientams elektroniniu būdu gauti savo medicininius duomenis, o sveikatos priežiūros įstaigoms saugiai keistis informacija elektroninėje terpėje. Įgyvendinus projektą pacientai gaus patikimas ir kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas, bus garantuoti dėl sveikatinimo paslaugų tęstinumo, o sveikatos priežiūros įstaigos turės galimybę gauti bei naudoti esamą informaciją laiku ir vietoje, galės bendradarbiauti su kitomis sveikatos priežiūros įstaigomis ir kitais sveikatos priežiūros dalyviais.“

Projekto vadovo Algimanto Vakarino teigimu, neturint e. paslaugų, įgyvendinant paciento individualų ištyrimo ir gydymo planą sunku užtikrinti efektyvią komunikaciją, keitimąsi informacija ir veiklos koordinavimą tarp skirtingų disciplinų, skyrių ir netgi gydymo įstaigų: „Pavyzdžiui, tam, kad sužinotume laboratorinių tyrimų rezultatus, turime skambinti į laboratoriją. Joje per parą ištiriama

Įgyvendinus projektą, gydytojams nebereikės pildyti popierinių dokumentų, nes visa apie pacientą sukaupia informacija bus saugoma elektroninėje sistemoje. / VŠĮ Vilniaus miesto klinikinės ligoninės nuotrauka

1500 analizių, apie 70–100 pacientų kraujo, kitų skysčių mėginių. Įsivaizduokite, kaip reikėtų dirbti laboratorijai, jei ten skambintų gydytojai ir norėdami gauti greitesnį tyrimų atsakymą klausų ištirtų 100 pacientų tyrimų rezultatų?“

Pasak jo, įdiegus elektroninę paslaugą skubos tvarka atliktų tyrimų rezultatą gydytojai sistemoje matys po 60 min., o bendrą kraujo tyrimą – po 10 minučių. Daug lengviau bus rasti ir duomenų apie pacientą: dabar reikėtų peržiūrėti 12 tūkst. pacientų pavardes, norint rasti tą, kurio ieškai, o e. sistema paciento pavardę leis surasti per keletą minučių.

neriekės kenkti pacientui kartojant tuos pačius tyrimus, racionaliau bus panaudojamas gydytojų laikas ir turimi resursai“, – sako jis.

Nemažiau, jo manymu, bus naudingos ir elektroninės sveikatos paslaugos sąsajos su gyventojų draudimą tvarkančiomis įstaigomis. Gydytojai operatyviai gaus visus administracinius duomenis apie pacientą, todėl nereikės gaišti laiko skambinant ir ieškant informacijos telefonu.

Projekto vadovas pabrėžia, kad tam, jog gydytojai galėtų pasinaudoti visomis projekto metu sukurtomis elektroninėmis paslaugomis, ligoni-

ESPBI informacinės sistemos E. recepto posisteme, gydymo įstaigų specialistai galės išrašyti virtualius elektroninius receptus ir pridėti juos prie paciento medicininės istorijos. Šiuos e. receptus per ESPBI sistemą matys ir paciento aplankytas vaistininkas.

Kaip pasakoja Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės gydytoja, popierinius receptus pacientai neretai pamedavo, o ir sekti, ar tikrai įsigijo jiems skirtus vaistus, gydytojai neturėjo jokios galimybės, todėl gydymo kontrolė buvo sudėtingesnė, kartais – ir ne tokia veiksminga. Pasak jos, pradėjus veikti e. recepto paslaugai, vaistinėje išdavus medikamentus pacientui, prisijungęs prie sistemos savo darbo vietoje gydytojas galės matyti, kokių ir kokį kiekį medikamentų pacientas pasiėmė, todėl jo priežiūra ir gydymas bus daug efektyvesnis.

Apie elektroninį receptą teigiama: „Kartais žmonės atsineša susilamdžiusius, apsitrynusius popierinius receptus, kuriuos sunku perskaityti, arba sako, kad receptą pametė, ir prašo parduoti kokį nors vaistą. Be to, vaistininkas dažnai turi iššifruoti ir gydytojo raštą, nes visi turi skirtingą rašyseną. Nors ir gana retai pasitaiko, bet esame girdėję liūdnu pavyzdžių, kai vaistinėje žmogui buvo parduoti ne tie vaistai, ir dėl to pablogėjo paciento sveikata. Turint elektroninį receptą, visada žinosi, kokie tiksliai medikamentai pacientui buvo skirti.“

Planuojama, kad E. recepto pa-

„Projekto tikslas – sudaryti sąlygas gyventojams ir pacientams elektroniniu būdu gauti savo medicininius duomenis, o sveikatos priežiūros įstaigoms saugiai keistis informacija elektroninėje terpėje.“

A. Vakarino nuomone, įgyvendinus projektą palengvės ir pacientų, kurie gydomi keliose medicinos įstaigose, sveikatos priežiūra. Informaciją apie pacientą kaupiant popieriuose ir saugant tik toje gydymo įstaigoje, kitų sveikatos priežiūros įstaigų specialistai kartais turėdavo pakartoti tuos pačius tyrimus, o tai ne visada teigiamai veidavo sergančio žmogaus sveikatą. Pavyzdžiui, pakartotinai darant rentgeno nuotraukas, pacientas gaudavo papildomą radiacijos kiekį.

„Todėl projekto metu kuriama elektroninės paslaugos sąsaja su MedVAIS sistema. Šioje sistemoje bus saugomi radiologinių, ultragarsinių ir kitokių biosignalų tyrimų rezultatų skaitmeniniai vaizdai. Juos bet kurios įstaigos gydytojas galės pasižiūrėti per kompiuterį. Turint galimybę pakartotinai panaudoti archyve saugomus vaizdus,

nių specialistams buvo įrengta ir 310 naujų kompiuterizuotų darbo vietų: Vilniaus miesto klinikinėje ligoninėje ir jos Antakalnio filiale – 222, o Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje – 88. Kompiuterius valdys vienas techninės įrangos centras, o juos naudosis abi įstaigos.

„Kompiuteriai medikams leis turėti daugiau aktualios medicininės informacijos ir ją matyti realiu laiku, taip pat gydytojams nereikės pildyti daugybės popierinių dokumentų. Dėl to jie daugiau dėmesio ir laiko galės skirti paciento gydymui“, – apie kompiuterizuotų darbo vietų naudą pasakoja A. Vakarinas.

Neliks popierinių receptų

Nors šiandien iš gydytojo kabineto pacientai dar išsina nešini popieriniais receptais, greitai juos turėtų pakeisti elektroniniai. Sukurtą elektroninę paslaugą integruvus su

slauga ypač palengvins medikamentų išrašymą lėtinėmis ligomis sergantiems pacientams, kurie nuolat vartoja tuos pačius receptinius vaistus, o norėdami pratęsti baigusį gauti receptą turi eiti pas gydytoją. Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės gydytojos teigimu, įgyvendinus projektą, baigusį gauti receptą gydytojas galės pratęsti elektroniniu būdu, todėl ir pacientams nebereikės ateiti į ligoninę, o tą laiką bus galima išnaudoti kito paciento apžiūrai.

Greitesnė registracija ir prieinama ligos istorija

Vis dėlto labiau nei e. recepto pacientai tikriausiai laukia kitos projekto numatytos naujovės – galimybės pirmą kartą žvilgtelėti į savo ligos istoriją, sukaupią iš visų jį gydančių įstaigų.

Iki šiol savo medicininę kortelę norintys pavartyti pacientai susidurdavo su įvairiais apribojimais: registratūroje kortelės tiesiogiai neišduodamos dėl saugomos konfidencialios informacijos, o norint žvilgtelėti į tai, kas jos viduje, reikėjo gauti gydytojo leidimą.

A. Vakarinas pasakoja, kad projekto metu sukurta e. paslauga integruvus su ESPBI informacine sistema, prie jos prisijungę gyventojai bendrą savo ligos istoriją galės peržiūrėti elektroniniu būdu.

„Pacientai portale *esveikata.lt* pasirinkę nuorodą *pacientų portalas* ir prie jos prisijungę e. parašu, mobilioju elektroniniu parašu arba per e. bankininkystės sistemas, pateks į savo ESPBI paskyrą ir galės matyti visus juos gydančių sveikatos priežiūros įstaigų apie juos sukauptus duomenis: išrašytus receptus, siuntimus, atliktus skiepus, tyrimus, taip pat turės galimybę užsisakyti pažymą. Tokia sistema leis saugiai gauti savo duomenis ir susipažinti su ligos istorija. Iki šiol tokios galimybės pacientai neturėjo. Patogiau bus ir gydytojams – visus duomenis apie pacientą jie matys vienoje vietoje“, – aiškina jis.

Projekto numatyta palengvinti ir pacientų registraciją pas gydytojus. Bus sukurta elektroninės paslaugos sąsajos su išankstinės registracijos portalu *sergu.lt*, per jį pacientai galės rasti bet kurią gydymo įstaigą arba gydytoją, paieškoje pasirinkus jo specialybę, vardą, pavardę, taip pat galės peržiūrėti savo planuojamus ar jau įvykusius vizitus pas specialistus. Tuo tarpu gydytojai iš anksto galės susipažinti su atvykstančių pacientų duomenimis, todėl bus lengviau planuoti specialistų darbo krūvį ir greičiau bei kokybiškiau aptarnauti apsilankiusiuosius.

Projektui „E. sveikatos paslaugų gyventojams ir pacientams kūrimas VŠĮ Vilniaus miesto klinikinėje ligoninėje, VŠĮ Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje“ įgyvendinti skirta 866 389,68 Eur, iš jų 736 431,22 Eur sudaro Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos. Likusi dalis – Lietuvos Respublikos biudžeto lėšos. ●

Užs. V-911

